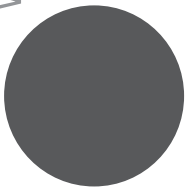

Arduraz jokatzeko ingurumenari buruzko heziketa

Haur eta lehen hezkuntza

Jarduera
programa
2003/2004

Ingurumen Heziketako Programa

1 Ingurumen Heziketako programa

Helbidea: Imaz anaiak, 1
Egunak: Astelehen, astearte eta asteazkenak.
Orduetgia: 08:30etatik 14:30etara
Galderak:
☎ 948 423 194
☎ 948 423 285
E-posta:
✉ jalzueta@mcp.es
✉ mvital@mcp.es
Faxa: 948 423 220
Web orria: www.mcp.es

2 Mankomunitateko egoitza

Helbidea: Chinchilla jenerala, 7

Ingurumenari buruzko Heziketa Programa Iruñerriko Mankomunitateak eskualdeko ikastetxe, ikasle, kolektibo eta gizabanakoei egiten dien eskaintza didaktiko gisa eratzen da, Ura, Zaborrak eta Garraioa gaiak jorratzen dituzten Ingurumen Heziketako programak eta jarduerak aurrera eraman nahi dituztenentzat. Programak giza baliabideak eta materialak, irekiak eta erosoak, eskaintzen ditu, interesatuta daudenek beren ingurune hurbilaren eta beharren arabera erabiltzeko egokiak direnak.

Dituen asmoak

- 1.- Herritarrek ingurumenari buruzko kontzientzia izan dezatela**, baita ingurumena eta horri lotuta dauden arazoetan interesa zein gaur egungo eta geroko arazoak bai indibidualki bai kolektiboki konpontzeko ezaguera, gaitasuna, jarrera, motibapena eta nahia izan ditzatela ere, lortzea (Ingurumenari buruzko Heziketaren helburua. Belgradeko Ituna, 1975).
- 2.- Ingurumenari buruzko esperientzia eta programak sustatzea**, Iruñerri hurbil dagoen ingurunearen gaineko ezaguera eta analisi kritiko eta kreatibo izatearren.
- 3.- Baliabide materialak eta aholkularitza tekniko eta didaktikoa erraztea**, irakasle eta ikasleek programak praktikan jarri edo informazio-premiak ase ditzaten.

Lantzen diren edukiak

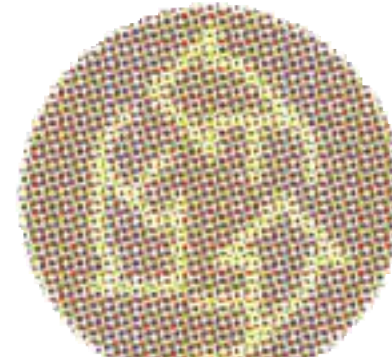
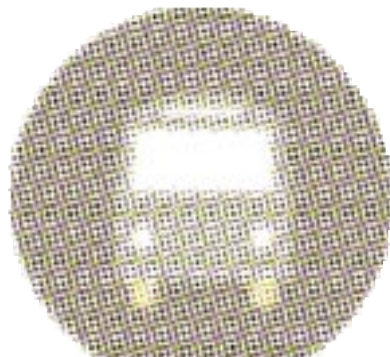
- ▶ **Uraren ziklo integrala.** Hornidura eta saneamendua.
- ▶ **Kontsumoa eta hondakinak.** Birziklapena eta berreskurapena.
- ▶ **Garraioa eta mugikortasun jasangarria.**
- ▶ **Ingurumenari buruzko heziketa eta Garapenerako heziketa.**
- ▶ **Natur eta hiriko ingurumena.**

Nori zuzenduak

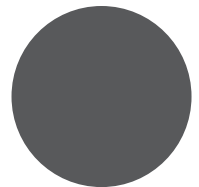
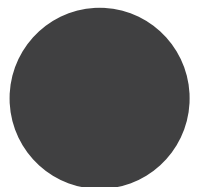
Irakasleei, informazioa edo dokumentazioa eskatzen duten hezkuntza maila guztietako ikasleei, interesatuta dauden herritarrei.

Eskaintzen dituen zerbitzuak

- 1.- Dokumentazio zentroa.** Ondokoak kontsultatu eta mailegatu daitezke hor:
 - Liburu eta material didaktikoak.
 - Aldizkako aldizkari eta argitalpenak.
 - Bideoak eta ikus-entzunezkoak.
 - Birziklapen tailerrak.
 - Eskualdeko hiri-garraioa aztertzeke maleta didaktikoa.
- 2.- Aholkularitza tekniko eta didaktikoa:**
 - Ingurumenari buruzko gaiak. Hiri-ingurumena. .
 - Esperientzia eta programazioen diseinu eta balorazioa.
- 3.- Ingurumen heziketako jarduera**, jardunaldi eta tailerrak egitea ikastetxean.
- 4.- Bisitak antolatzea** instalakuntzetara eta interpretazio zentroetara.
- 5.-Material didaktikoak argitaratzea.**

Jarduerak

»» Bisitak instalakuntzetara

Mankomunitateak kudeatzen dituen instalakuntzak baliabide gisa jartzen dira ikasle eta irakasleen eskura. Hautatutako instalakuntzaren prozesu, funtzionamendu eta kudeaketa ezagutzea xede nagusi duten irakasleei zuzendua da, ingurumena babesteko egokienak diren jarrera eta portaerei buruzko gogoetarako gonbitea luzatzen zaielarik aldi berean.

Edukia:

URA PROGRAMA.

Maila:

Haur hezkuntza.
Lehen hezkuntza.

»» Gelako tailerrak

Lan-proposamen didaktiko eta parte hartzekoa, eduki zehatz batean sakondu nahi duena, norberaren ardura, batetik, eta, bestetik, jarrera eta jokabide aldaketa azpimarratuz. Hasteko, irakasleekin batera prestatuko da tailerra; gero, heziketa taldeko kide bat joango da ikastetxera gelako tailerra bideratzera.

Edukia:

HONDAKINAK ETA BIRZIKLAPENA
PROGRAMA.
GARRAIOA ETA MUGIKORTASUN.
JASANGARRIA PROGRAMA .

Betebeharrak:

- Iruñerriko ikastetxea izatea.
- Gelan alde aurretik prestatzea.

Lan-moldea:

- Parte hartzen ari diren irakasleekin biltzea eta dokumentazioa ematea.
- Jardunaldia garatzea.
- Balorazioa.

Maila:

Lehen hezkuntza.

»» Sentsibilizazioa

"Autobusaren magia"

Gelako lana sendotzea du helburu. Magia ikuskizuna eskainiko da hiribusean, eta ibilbide didaktikoa egingo da hirian zehar. Horrela, elkarbizitza, garraio kolektiboaren erabilpen arduratsua eta mugikortasun jasangarria erraztuko duten edukiak barneratu eta ohiturak sortuko dira, era erakargarrian.

Edukia:

GARRAIOA ETA MUGIKORTASUN
JASANGARRIA PROGRAMA.

Betebeharrak:

- Iruñerriko ikastetxea izatea.
- Gelako tailerretan parte hartzea.

Maila:

Lehen hezkuntza.

»» Ikastetxean papera biltzeko kanpaina

Bigarren hiruhilekoan zehar, laguntza teknikoak eta didaktikoak baliatuta, paperaren erabilpen egokia bultzatuko da horixe nahi duten ikastetxeetan, baita paperaren bilketa eta birziklapena ere.

Edukia:

HONDAKINAK ETA BIRZIKLAPENA
PROGRAMA.

Betebeharrak:

- Papera botatzeko edukiontzia izatea.
- Ikastetxeak parte hartzeko konpromisoa.

Lan-moldea:

- Paper bilketari segimendua egitea.
- Parte hartzen ari diren irakasleekin biltzea.
- Laguntza-baliabideak.
- Balorazioa.

Heziketa programa sarean ere:

www.mcp.es/educacion_ambiental/brote3.htm

Haur hezkuntza

Ura programa

» Bisitak

H.H.
2. eta 3.
mailak

- Mendillorriko ur-biltegiak + "Tanta bidaiariak" jarduera

Hirugarren hiruilekotik aurrera

» Bisitak

Bisita Mendillorriko ur-biltegietara

Helburua: Lekuak eskura jartzen dizkigun baliabideak baliatzea, uraren garrantzia eta ura arazteko zein gure egunerokoan behar bezala erabiltzeko beharra baloratzen hasteko..

Edukia:

- Ingurunea antzematea.
- Urak txorrotaraino egiten duen bidea ezagutzen hastea.
- Kontsumo arduraturako erabilpen eta ohiturak.

Baliabideak:

- Bisita antzinako ur-biltegietara.
- "Astronaufragoa eta ura" bideoa.
- "Tanta bidaiariak" jarduera.

Iraupena: 1,5 ordu.

Betebeharrak:

- Aldez aurretik prestatzea.
- Laguntzaile bat ikastalde bakoitzeko.

Gehienez: 2 ikastalde (50 ikasle) bisita bakoitzeko. 2 bisita eguneko.

Egunak: Asteko egun guztiak. Goiz zein arratsaldez.

» Laguntzarako unitate didaktikoa

"Barrillo eta ura".
(L.H.-ko 2. eta 3. mailak)

Unitateak ondokoa biltzen du:

- Ikasle bakoitzarendako koadernoak.
- Irakaslearendako gidaliburua, jardueretarako proposamen zabaldua duena.

Edukiak:

- Ura, naturan.
- Ura eta izaki bizidunak.
- Ura eta osasuna.
- Urak gure etxeraino egiten duen bidea.
- Uraren erabilpenak.
- Ura arduraz erabiltzeko ohiturak.

Hirugarren hiruilekotik aurrera egongo da **eskuragarri**.

Lehen hezkuntza

Garraioa eta mugikortasun jasangarria programa

» Tailerrak eta sentsibilizazioa

L.H. 3. zikloa	<ul style="list-style-type: none">• "Banoa eta banator" gelako tailerra	Ikasturte osoan zehar
L.H. 3. zikloa	<ul style="list-style-type: none">• Autobusaren magia <p>"Bidaia hiribusez Iñigo magoarekin"</p>	Ikasturte osoan zehar Ostiraletan soilik

Lehen hezkuntza

» Gelako tailerra

"Banoa eta banator"

Helburua: Hiri-eremuetan joan-etortzeko modu desberdinak eta euren ondorioak aztertzea, jendearekiko eta ingurumenarekiko begirunetsuena hautatzearen.

Edukiak:

- Gure ohiturak eta eskualdean zehar joan-etortzeko moduak.
- Ondorioak ingurunean eta jendearen bizi kalitatean.
- Mugikortasun jasangarria.
- Hiri-garraioa Iruñerrian.

Iraupena: 1,5 ordu.

Partehartzaileak: Irakasle bat ikastalde/ikasgela bakoitzeko.

Gehienez: Ikastalde/ikasgela bat tailer bakoitzeko. Elkarren segidako bi tailer eguneko.

Egunak: Asteko egun guztietan. Goiz eta arratsaldez.

Gelako tailerretan parte hartuko duen ikastalde/ikasgela bakoitzari **autobusez 50 bidaia egiteko txartela** emango zaio.

» Autobusaren magia

"Bidaia hiribusez Iñigo magoarekin"

Helburua: Edukiak barneratzea, batetik, eta, bestetik, eskualdeko hiri-garraioan bidaiatzen dugunean arau, pertsona eta ingurunearekiko jokabide begirunetsuak ekarriko dituzten ohitura eta jokabideak sustatzea, magiaren eta autobusez egingo den bidaia didaktikoaren eskutik.

Edukiak:

- Hiri-garraioaren erabilpen egokia.
- Jokabide seguruak identifikatzea, oinezkoak zein bidaiariak garen aldetik.
- Zirkulazio arazo batzuk antzematea.

Betebeharrak: Gelako tailerretan parte hartzea.

Iraupena: 50 minutu.

Partehartzaileak:

Ikastalde/ikasgela bat saio bakoitzeko. Bi saio eguneko, gehienez.

Egunak: Ostiraletan soilik.

» Lan-motxila

"Garraioko motxila"

Unitate didaktikoan proposatutako lan-irteera osatzeko baliabidea.

Ondoko gaiak joratzeko tresna eta baliabideak biltzen ditu:

- Eskualdea gune fisiko eta hiri-ingurune gisa.

- Ohiko joan-etorriak.
- Hiri-garraiobideak.
- Zirkulazioa eta zarata.
- Eskualdeko hiri-garraioa.

Baliabideak: CD bat (soinu-eskala eta soinu-bidea), pultsu-kontagailua, nibela, metro-zinta, Iruñerria eta eskualdeko hiri-garraioa erakusten dituen horma-planoak.

Eskatzea: Motxila maileguan uzten da, astebetetz.

» Laguntzarako unitate didaktikoa

"Joan-etorrian dabilen eskualdea. Hiri-garraioa Iruñerrian" (L.H.-ko 3. zikloa)

Unitateak ondokoak biltzen du:

- Irakasleendako lan-koadernoak.
- Irakaslearendako gidaliburua.
- Dokumentazio-txostena.
- Lan-irteerako proposamena.

Edukiak:

- Joan-etorriak: zergatik eta nola.
- Hiri-mugikortasuna: ondorioak eta inplikazioak.
- Garraiobideak denboran zehar.
- Garraiobideak hainbat hiritan.
- Hiri-garraioa Iruñerrian.

Lehen hezkuntza

Ura: hornidura eta saneamendua programa

» Bisitak

L.H. 1. zikloa	<ul style="list-style-type: none">• Mendillorriko ur-biltegiak + "Tantaz tanta" jarduera• Artetako iturburua + "Uraren ziklo naturala" jarduera	Hirugarren hiruilekoan Ikasturte osoan zehar
L.H. 2. zikloa	<ul style="list-style-type: none">• Artetako iturburua + "Uraren ziklo naturala" jarduera• Artetako iturburua + Egillorko Ur Planta• Eugiko urtegia + Urtasungo Ur Planta + Mendillorriko ur-biltegiak	Ikasturte osoan zehar
L.H. 3. zikloa	<ul style="list-style-type: none">• Artetako iturburua + "Lurpeko urak" Interpretazio Zentroa• Artetako iturburua + Egillorko Ur Planta• Artetako iturburua + Interpretazio Zentroa + Egillorko Ur Planta• Eugiko urtegia + Urtasungo Ur Planta + Mendillorriko ur-biltegiak• Arazuriko araztegia + Ohiturei buruzko jarduera	Ikasturte osoan zehar

» Bisitak

Helburua: Instalakuntzaren funtzionamendu eta helburua ezagutzeko eta uraren erabilpen eta kontsumo arduratsua sustatzea.

Edukiak:

- Ur hornidura eta kontsumoa.
- Ur zikinen saneamendu eta arazketa.
- Arduraz kontsumitzeko jokabide eta ohituak.

Bisiten baliabideak:

- Bideoa edo diaporama.
- Maketak.
- Instalakuntza bisitatzea.

Bisita batzuek jarduera osagarri bat biltzen dute.

Iraupena: Instalakuntzaren araberakoa.

Partehartzaileak: Irakasle bat ikastalde bakoitzeko.

Gehienez: Bi ikastalde (60 ikasle) bisita bakoitzeko.

Bisita bat edo bi eguneko, iraupenaren arabera.

Egunak: Asteko egun guztiak.

» Laguntzarako unitate didaktikoa

"Inguruan dugun ura".
(L.H.-ko 1. zikloa)

Unitateak ondokoa biltzen du:

- Ikasleendako lan-koadernoak.
- Irakaslearendako gidaliburua, jardueretarako proposamen zabaldua duena.

Edukiak:

- Ura, naturan.
- Ura eta izaki bizidunak.
- Ura eta osasuna.
- Urak gure etxeraino egiten duen bidea.
- Uraren erabilpena.
- Ura arduraz erabiltzeko ohiturak.

Hirugarren hiruilekotik aurrera egongo da eskuragarri.

Zaborrak eta birziklapena programa

►► Tailerrak eta sentsibilizazioa

L.H. 4. mailatik aurrera	<ul style="list-style-type: none"> • "Nik kontsumitzen dut eta 3 Bak praktikan jartzen" gelako tailerra" 	Ikasturte osoan zehar
L.H. 4. mailatik aurrera	<ul style="list-style-type: none"> • Papera birziklatzeko tailerra • Zuhaitzak landatzea 	Ikasturte osoan zehar Bigarren hiruhilekoan soilik

Gongorako Tratamendu Zentrora bisita bertan behera geratu da, planta berri bat eraikitzen ari delako

►► Gelako tailerra

"Nik kontsumitzen dut eta 3 Bak praktikan jartzen"

Helburua: Hondakinak sortzean dugun ardura eta erantzukizuna aitortzea eta kontsumo arduratsurako ohiturak sustatzea.

Tailerraren baliabideak:

- Lokuzioa: "Egun bat Mikel eta Ireneren bizitzan".
- Jarduera: "Behin eta berria, zaborrak desagertuz doaz".
- Bideoa.
- Ikasleek bildutako "ereduzko" zabor poltsa.

Iraupena: 1,5 ordu.

Partehartzaileak: Irakasle bat ikastalde bakoitzeko.

Gehienez: Ikastalde bat tailer bakoitzeko. Bi tailer elkarren segidan.

Egunak: Asteko egun guztietan. Goiz zein arratsaldez.

►► Ikastetxean papera biltzeko kanpaina

Helburua: Ikastetxean paper kontsumo arduratsua eta egokia sustatzea eta bilketa berezitua bultzatzea.

Baliabideak:

- Ikastetxeko paper kontsumoa, aurrezpena eta birziklapena lantzeko material didaktikoa.

- Geletarako paperontziak.
- Kartelak eta eranskailuak.
- Pizgarriak
- partehartzaileentzat.
- Bideoak..

►► Papera birziklatzeko tailerra

Helburua: Papera birziklatzeko prozesua ulertzea eta lehengaiak, ura eta energia aurreztu behar direla ulertzea.

Baliabideak:

- Ingurumen Heziketako bi irakasle gidatuko dute tailerra ikastetxean bertan.
- Diapositibak.
- Paper artisau-birziklapena.

Iraupena: 1,5 ordu.

Partehartzaileak: Irakasle bat ikastalde/ikasgela bakoitzeko.

Gehienez: Ikastalde/ikasgela bat tailer bakoitzeko. Bi tailer elkarren segidan.

Egunak: Asteko egun guztiak. Goiz edo arratsaldez.

►► Zuhaitzak landatzea

"Zuhaitzak landatzea eta papera berreskuratzea" (Argiñaritzen)

Helburua: Antzinako zabortege bat berreskuratzea eta ikastetxean paper bilketa sustatzea.

Baliabideak:

- Ikastalde bakoitzak (4 ikasle) zuhaitz bat landatuko du.
- Diapositibak.

Iraupena: 3 ordu.

Partehartzaileak: Irakasle bat ikastalde bakoitzeko.

Gehienez: Bi ikastalde (60 ikasle) landatze bakoitzeko.

Egunak: Asteko egun guztiak. Goizez.

Bigarren hiruhilekoan soilik.

►► Laguntzarako unitate didaktikoa

"Non dago sortzen dugun zaborra?" (L.H.-ko 3. zikloa)

Unitateak ondokoa biltzen du:

- Ikasleendako lan-koadernoak.
- Irakaslearendako gidaliburua, jardueretarako proposamen zabaldua duena.
- Dokumentazio-karpeta.
- Lan-irteerarako proposamena.

Edukiak:

- Zaborrak sortzea.
- Birziklapena eta kontsumoa.
- Kontsumo arduratsua eta bilketa berezitueta parte hartzea.

Argitalpenak

Material didaktiko berriak (doan banatzen dira)

	» Haur hezkuntza	» Lehen hezkuntza
Ura	» "Barrillo eta ura"	» "Inguruan dugun ura"
Zaborrak		» "Non dago sortzen dugun zaborra?"
Garraioa		» "Joan-etorrian dabilen eskualdea. Hiri-garraioa Iruñerrian"

Programen arabera

Ura programa

» "Ura. Ingurumen heziketarako gidaliburua". (1989).
Maileguan soilik eskura.

» Uraren mundu konplexua arakatzeko iradokizun didaktikoen fitxategia I: "Ibaia". (1990).

» Iradokizun didaktikoen fitxategia II: "Uraren erabilpen eta kudeaketa". (1993).

Birziklapena eskolan programa

» Ingurumen Heziketako gidaliburua: "Zer egin daiteke zabor poltsarekin?". (1990).

» Zaborren mundua arakatzeko iradokizun didaktikoen fitxategia. (1990).

» Bakarkako lanerako material didaktikoa. (1990).

Ikus-entzunezkoak eta multimedia

» "Lurpeko urak eta Artetako iturburua". (1993).

» "Birziklaiarako apuntatu". (1996).

» "Hondakin uren arazketa Arazurin". (2000).

» "Astronautragoa eta ura". (2002).
Bideoa, DVD eta CD, proposamen didaktikoarekin

